

Per 211/1909

10002710,5

MOŠČIČNA DRUŠTVA

GORSKI GOSPODAR

List za povspesevanje kmetijstva v slovenskem Primorju.

Ureduje **Dominko Viljem**, ravnatelj slovenske kmetijske šole v Gorici v p.

Izdaja »Goriško kmetijsko društvo« v Gorici — Korenski trg št. 2. List izhaja v prvi in drugi polovici vsakega meseca ter stane 3 K na leto. Udje »Goriškega kmetijskega društva« dobivajo list brezplačno.

Štev. 5.

V Gorici dne 15. marca 1909.

Tečaj V.

J. Zornik

Gorica, Gosposka ulica št. 11 priporoča najtopleje svojo veliko zalogo vsakovrstnega modnega blaga, perila, pletenin, zimske rute, šerpe, čevlje, kožuškovine itd.

M. Poveraj v Gorici na Travniku priporoča svojo izborno trgovino.

Ivan Bednarik v Gorici, via della Croce 6, priporoča svojo knjigoveznico.

Krasne, velike belgijske kunce po 8 K eden, ima na prodaj Ivan Metliko v Klancu — Istra.

Jedina slovenska brivnica v Gorici na Travniku št. 21

— Štefan Nosič. —

Josip Smet priporoča svojo krojačnico ulica Croce šte. 4. nasproti Š. D.

Anton Gregorič h. št. 65 Vogrsko pri Gorici ima na prodaj 100 akacijevih kolcev sposobnih za napenjanje žice v vinogradu.

Josip Patek

naslednik Karola Cufar, prva in edina slovenska kleparnica v Gorici, ulica della Croce št. 8 izvršuje vsa stavbena in galanterijska dela po načrtih. Posebno se pri-

poroča vsem kmetovalcem za: **mehe za žveplanje po zadnjem sistemu, škropilnice za vitrijol, poljalnike za vrte.** Novost: **ventilatorij za dimnike.** Poprave se izvršujejo točno in po zmerni ceni. Svoji k svojim!

Lastna delavnica za tapacirano pohištvo

Denar prihrani

kdor kupi izgotovljeno pohištvo pri

ANTON BREŠČAR

Gorica, Gosposka ulica št. 14

Via Signori lastna hiša

kateri ima v zalogi najbogatejšo izbero **pohištva vseh slogov**, za vsaki stan, priprostega in najfinerega izdelka. Različno pohištvo iz železa, podobe na šipe in platno, ogledala, žime in platno.

Gene brez konkurence. — Dajte

Železna orala, koja potrebujejo le polovico vlačne moči od navadnih, lahko vodljive, pripoznane od prvih naših kmetovalcev za najboljše, se dobivajo v moji zalogi tukaj. Njih uzorec, kakor tudi uzorec mojih škropilnic proti peronospori se dobi v zalogi kmet. društva v Gorici. Uljudno se priporočam za odjemanje. **ZIVIC** i **DRi. Trst**, Trgovinska ulica št. 2.

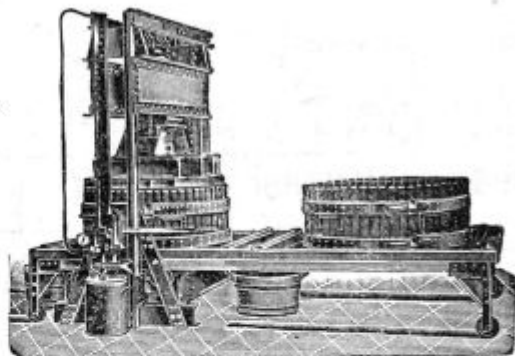
Peter Cotic čevljar sk mojster v Gorici Raštel št. 32 in Gosposka ulica št. 1. Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti dostavljajo.

za žito, rezalni stroji za krmo in ročni malni za žito, razne velikosti, in še razni drugi gospodarski stroji. — Izdelujejo in prodajajo z jamstvom kot posebnost najnovejše, izborne, priznane in odlikovane

Najboljše vinske stiskalnice

so naše stiskalnice „Ereole“, najnovejšega in izvrstnega sestava s strojem za dvostroki in trajni pritisk; jamčimo da se sok popolnoma iztisnebolj ko pri vseh drugih stiskalnicah. Hidravličske brzgalnice „Syphonia“ so najboljše. Delujejo same. — Posode za grozdje, sadje, plugi za vinarstvo, sušilnice za sadje, ročne stiskalnice za seno, mlatilnice za seno, mlatilnice za pšenico, čistilnice

Ph. Mayfarth-ove in dr.

tvornice gospodarskih in vinarških strojev na Dunaju,
II. Taborstrasse 71.

Nagrajeni v vseh državah z več ko 600 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajnam. Ilustrovani ceniki in mnogobrojne pohvale v dokaz.

Preprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi kjer še nismo zastopani.

Obče znana in odlikovana drevesnisa
Ant. Ferrant v Gorici

ponuja za bližajočo se pomlad svoje pridelke obstoječe iz vsakovrstnega sadnega drevja najboljših vrst; okraševalne rastline, palme, razno drevje za drevorede in grmovje za parke; zimzelene vsake vrste; vrtnice v najbogatejši izber i. t. d.

V zalogi ima razven tega tudi semena razne zelejnave za vrt in polje in sicer najfinejše vrste in po najugodnejših cenah.

Ceniki se razpošiljajo na zahtevo zastonj in poštnine prosto.

Anton Ferrant,
lastnik drevesnice
Gorica, Via Camposanto št. 56.

DENDRIN

(Karbolinej v vodi raztopen.)

Najboljše sredstvo za pokončevanje mrčesa in rastlinskih zajedalk na sadnih drevesih, katero se je jako dobro obneslo po zimi leta 1908. — Spričevala, navodila in uzorci se pošiljajo na zahtevo brezplačno. Tovarna za izdelovanje karbolineja R. Avenarius, Amstetten, Nižje Avstrijsko.

Dobi se pri:

**H. Hausbrandt v Trstu via Cecilia 12 in
pri Goriškem kmet. društvu v Gorici - -**

Jajca za valjenje

zajamčeno oplodnje, 90odstot. najboljših čisto-krvnih plemen, ki so vzgojena na prostem v velikih posestvih; črne in bele minorke Plymouth R., Hamburške zlatop. takozvane orjaške fazanke, bele in jerebičaste talijanke, Faverolles; po 40 vin.

Srebrnkaste, bele vijandote, črne, velike ameriške minorke z rožnatim grebenom (novost), bele talijanke z rožnatim grebenom (novost), jerebičaste talijanke z rožnatim grebenom (novost), bele minorke z rožnatim grebenom (novost), bele Orpingtoni, svetle Brama, Plymouth R. z rožnatim grebenom (novost) po 50 vin.; velike bele pekinške race po 60 vin.; kokoši bisernice sreb. viš. po 40 vin.

Trgovina s perotnino (Geflügelhof) Šmržica, Moravsko.

Sposobni posredovalci za prodajo kmetijskih strojev se sprejmejo.

Ponudbe le zanesljivih oseb naj se pošljejo pod „P. M. št. 3697 na g. Rudolf Mose, Dunaj Seilerstätte 2“.

50 akacijevih, starih, debelih in do 10 m dolgih debel porabnih bodisi za posodo (sode) za kolesarsko rabo, stebre itd. priporoča kupcem po zmerni ceni

Ivan Pečenko Franckov v Brjah.

Jajca za valjenje od pripoznano najboljših jajčarij belih »Italijank« ter velikih belih »Kohinkina« razpošilja ducat po 4 K Fr. Leban, učitelj na Trnovem pri Gorici.

Originalne francoske priprave svetovne trgovine so najboljše in dobro znane vsem vinogradnikom.

Posebno se priporočajo: škropilnica „Eclair“ proti peronospori; — žveplalnik „Torpille“ proti grozdnim plesnobi; vbrizgalnica „Excelcior“ proti trtni uši; acetilenska svetilka „Medusa“ proti kiseljaku. Kot nadomestilo navadni rastopini modre galice in vapna je rastopina „Eclair-Termorel“, si se takoj na-

pravi je pripravna, jako vspešna, se prime lista itd. itd. Nadomestni deli za vse priprave.

Ceniki in vspis prosto poštnine in brezplačno ako se zahteva pri edinem zastopniku za Avstrijsko-Ogersko

T. Doswald, Trst Piazza Lipsia št. 6.

PRIMORSKI GOSPODAR

List za povspeševanje kmetijstva v slovenskem Primorju.

Ureduje *Dominko Viljem*, ravnatelj slovenske kmetijske šole v Gorici v p.
Izdaja „*Goriško kmetijsko društvo*“.

Štev. 5.

V Gorici, dne 15. marca 1909.

Tečaj V.

Obseg: 1. Kako je postal stari Krpan bogat in čislan mož; 2. O izreji sviloprejk
3. Gnojenje travnikov; 4. Uredimo si svoja posestva! 5. Gospodarske
drobtinice; 6. Razna poročila; 7. Dopisi; 8. Razglasi; 9. Na novo
priglašeni udje; 10. Listnica uredništva.

Kako je postal stari Krpan bogat in čislan mož.

Le redkokedaj je slišati, da bi ta ali oni kmet pri svojem polju obogatel ter užival med svojimi sovaščani vseobče spoštovanje. Tak kmet je res prava bela vrana ali pa mora biti res pravi kavelj. Kako je neki to mogoče, poreče ta ali oni čitatelj, ki je tudi kmet, oziroma bi rad kmet postal. Vsekako je moral imeti Krpan posebno srečo ter denarja in raznih drugih sredstev, ki jih je dobremu gospodarju treba, na razpolago. Kaj še, ravno narobe! Videli bomo, da je tudi njega nesreča preganjala in da se je moral boriti z vsemi mogočimi zaprekami že od prvega trenutka, ko je začel gospodariti.

Naša povest se je vršila v onih „zlatih starih časih,“ ko je prejemale dekla borih 20-30, a hlapec k večjemu 40-50 goldinarjev mezde na leto, a se je pri vsem tem delj časa delalo in več naredilo nego dandanes; kajti ko je bilo dnevno delo dokončano, sedle so deklice h kolovratu, kjer so predle do polnoči in še čez. Zjutraj ob 4. uri pa so bili že zopet vsi pokonci in pri svojem delu. Pri vsem tem pa so bili vendar ljudje zadovoljnejši in srečnejši nego dandanes, ko prenehajo poljski delavci z delom že ob 6., ali k večjemu ob 7. uri ter so zvečer — razven hišnega gospodarja — popolnoma prosti.

Bilo je toraj v onih časih, ko je mladi Krpan, potem ko si je poiskal in izbral pridno in skrbno ženico, prevzel po svojem očetu premoženje. Istega dne, kakor Krpan, je prevzel gospodarstvo tudi njegov bližnji sosed Desetinar. Ta se je tako rekoč rodil pri plugu

in zrastel na njivi, a znal je le za silo čitati in pisati, dočim je bi Krpan strokovno izobražen, ker je obiskoval tedaj prvič ustanovljeno kmetijsko šolo. Glede kmetije pa se mora reči, da je bila o začetku njenega kmetovanja Desetinarjeva dokaj boljša od Krpanove. Desetinarjevi skednji, kašče in hlevi so bili še vsi v dobrem stanu in ni jim bilo treba velikih poprav. Tolikanj hujše pa je bilo pri Krpanovih. Vse je klicalo mojstra: bilo je staro in trhlo, vse je lezlo na kup. Tukaj bi vse poprave nič ne izdale; bilo je treba vse na novo postaviti in zgraditi.

Toda oglejmo si najprvo Desetinarja in naj nam bo v svarilen vzgled njegova lastna usoda. Tudi on je iskal in našel ženo, ki je bila vse prej samo ne gospodinja. Bila je malo ali nič izobražena, a njeno največje veselje je bila velika skleda, polna dobrih jedi, pa poln kozarec. Kakršna gospodinja, takšne dekle, pravi pregovor. Kmalu so postali posli svoji gospodinji do pičice enaki. Ta hiša je požrla vse, kar se je doma pridelalo, najsi bo že mleko, maslo, sir ali karkoli. Prva leta se je zaklalo po štiri pitane prašiče. Niti repa ni šlo od hiše, ampak vse je izginilo v teh nenasitnih in globokih želodcih. Čemu pa ne, so si mislili; saj je Bog dal. Tako potratno življenje pa ima kot posledico lenobo in zanikernost. Ko sta Desetinar in hlapec na polju orala, ostavila sta čez nekaj časa plug in vole na njivi, zavalila se v hladno drevesno senco, natlačila si mirno vsak svojo pipo, izvlekla izpod grma košarico, v kateri je bila posoda žganja, se zalivala ž njim a vmes še kaj dobrega prigrizavala. Kdo se bo potem še čudil, če povemo, da je prišlo tako gospodarstvo v nered. Vsled teh razmer ni izoral Desetinar niti tretjine zemljišča, ostalo je puščal v trdino. Zemlja je donášala od leta do leta manj.

Kako se je to Desetinarju maščevalo, pokazalo se je že na koncu prvega leta. Ostajal je poslom dolžan na plači in moral je najeti posojilo. To ga je začelo jeziti. Njegova lepa kmetija ni torej niti toliko dobra, da bi preredita gospodarja in plačala delavce in posle? To ga je privedlo do lahkomišelnosti. Žena mu ni bila v nikako oporo in pomoč, mož je padal vedno niže; po štirih letih je prišlo premoženje na boben. Desetinar se je udal pijači; vsled preobilo zaužitega alkohola je znorel in prišel v norišnico. Žene njegove in dveh otrok so se usmili dobrosrčni vaščani. Toda kakor z Desetinarjevo kmetijo, godi se dandanes žal premnogim kmetijam.

Toda dovolj bodi teh žalostnih slik. Ozrmo se raje h Krpanu n vzemimo si ga v vzgled. Tudi on je moral od začetka najeti posojilo, ker ženina dota je zadostovala komaj za gradnjo novih gospodarskih poslopij. Poljsko orodje je bilo staro in nepraktično, za pravilno in temeljito obdelovanje zemlje ne zadostujoče. Treba je bilo krepkejših plugov, ako se je hotelo zemljo globlje prerahljati. Tudi brane si je moral nabaviti. Trebalo je novih strojev, ki jih doslej na kmetiji ni bilo ali pa so bili nerabni. Njegov oče je posejal vso zemljo z roko; zdaj je kupil Krpan sejalni stroj.

Mladi Krpan se je na kmetijski šoli učil, da ne kaže, da bi se tretjino zemljišča posejalo z ozimino, drugo tretjino z jarino, a tretjo tretjino puščalo v trdino, kakor je bilo to doslej na kmetih običajno. Posejal je vse zemljišče ter uvedel drug sistem kolobarjenja t. j. menjavo poljščin, vsled česar se je gospodarsko stanje znatno predrugačilo. Ker mu je slaškorna tovarna pokupila ves pridelek sladkorne pese za lepe novce, pričel je s sejanjem sladkorne pese v večjem štilu ter kazal svojim sosedom, kakšen dobiček mu to donaša. Zemlje ni sedaj več puščal v trdino, še premalo jo je imel. Izvzemši Desetinarja, ki se nikakor ni hotel sprijazniti s temi novotarijami, ampak obdeloval in gospodaril še nadalje po starem kopitu, so Krpana vsi drugi sosede posnemali ter se dali radi poučiti. Poleg tega je skrbel, da pridela čim več klaje in tako mu je bilo mogoče rediti tudi več živine. Jel se je pečati tudi s konjerejo in vzrejal žrebeta. Pečal se je tudi s svinjerejo, v čemer je kmalu našel hvaležnih posnemalcev med svojimi sovaščani. Koliko neprilik in nesreč je imel Krpan kot začetnik pri teh svojih podjetjih, razume lahko vsak količkaj razsoden človek. Danes mu je poginilo žrebe, drugokrat mu je zlobna svinja pomorila vse svoje komaj storjene prašičke in je vrh tega še sama poginila. Bila je neka doba, ko ni mogel vzrediti niti enega samega teleta; vsako je dobilo drisko ter čez dva tri dni poginilo. Najhuje pa mu je bilo, ko mu je poginil najlepši izmed vseh njegovih konj. A vse te nesreče ga niso oplašile, ampak še z večjo vnemo je nadaljeval zapričeto delo. Slednjič so vendar prišli boljši časi in dobiček, ki mu ga je donášala živinoreja, je presegal vse druge gospodarske dohodke. Zlasti se je pečal s sejanjem raznega žita, a z nakupovanjem umetnih gnojil in s treznim in razumnim obdelovanjem zemlje je dosegel, da mu je donášala zemlja še enkrat toliko kakor pred leti.

Kar se tiče poslov, zapustil ga je le redkokateri; ostali so pri hiši po deset, da celo do petnajst let. Čim so se drugi pritoževali, kako malo da se sme zanesti nanje, je bil Krpan s svojimi popolnoma zadovoljen. Pregovor pravi: Gospodarjevo oko redi konja in gospodarjeva peta gnoji njivo. Povsod je bilo njegovo oko in vedel je natanko, koliko more in sme zahtevati od vsakogar. Če je spoznal, da so zanesljivi, puščal jim je kolikor mogoče samostojnosti. Spoznal je, da se z vednim zmerjanjem in ujedanjem pri poslih nič ne doseže. Z vztrajnostjo in odločnostjo je Krpan polagoma poplačal svoje dolgove ter deval vsako leto tudi kaj na stran. Njegovo premoženje se je množilo in v hiši je vladało blagostanje. Edino Krpanu so se imeli kmetje zahvaliti, da so se jim razmere zboljšale. Da mu nekoliko poplačajo njegovo plodonosno in nesebično delovanje med njimi, izvolijo si ga županom. Kot župan je opravljal svoje posle z neomejeno delavnostjo do pozne starosti. Svoje otroke je lepo vzgojil ter jih pripravil do kruha.

Pozabimo nespametnega Desetinarja, a ohranimo si v trajnem spominu pametnega Krpana ter skušajmo postati mu enaki.

Po nemškem „P. kmet.“

O izreji sviloprejk. *)

1. Koliko sviloprejk naj se redi?

To važno vprašanje si mora staviti vsak trezno misleči svilorejec, še preden si je nabavil seme. Množina sviloprejk, ki jih misli rediti, zavisi pred vsem od listja, ki ga ima na razpolago, od velikosti svilorejnice, kakor tudi od delavskih moči, ki jih bo imel na razpolago v času reje.

Množino listja, ki ga ima, preceni lahko vsak svilorejec sam, kajti popolnoma razvita murva srednje starosti da približno 40 do 50 kg listja; razume se samo ob sebi, da da tudi več, ali tud manj, kar se ravna po načinu izgoje, starosti murve itd. Stara prav velika murva da tudi 100 kg listja in še več. V vsakem kraju bi

*) Iz »Navoda, kako izgojevati, saditi in oskrbovati murve: itd.« Bolle in Gvozdencovič.

moral biti izurjen cenilec, ki naj bi cenil množino listja, ki ga posameznik lahko pridela; to se izvršuje vsako leto v naprednih svilorejskih krajih.

Za eno ončo semena, tehtajočo 30 gramov, se potrebuje 10 do 12 kvintalov listja, redkokedaj manj. Listja pa se ne porabi vsako leto enako. Ako gre reja po sreči, se porabi razmeroma manj listja, ako pa nastopi mrzlo in deževno vreme, ali napade murve bolezen na listju (n. pr. „rija“), potem je treba več listja. Z ozirom na zgorajrečeno se potrebuje za eno ončo semena nad 20 do 25 odraslih murv, srednje starosti, drugače smo v nevarnosti, da bomo primorani kupiti listje pozneje za drag denar ali pa vreči del sviloprejk na gnoj.

Svilorejnica ali prostor za rejo sviloprejk, mora biti zadostno velik in visok in sicer se potrebuje za sviloprejke, ki se jih dobi iz ene onče semena, najmanj 100 kubičnih metrov prostora. To odgovarja sobi, ki je približno 7 m dolga, 5 m široka in 3 m visoka.

Za oskrbovanje sviloprejk, izvalivših se iz ene onče semena, je potreba ene odrasle osebe (najboljše so za tako delo ženske), ta ima dovolj opravila ves čas reje (30—35 dni), početkoma sicer le nekoliko ur na dan, pozneje pa ves dan. Dokler se sviloprejke preklada z luknjastim papirjem ali mrežami, ji mora pomagati pri tem delu še druga oseba. Za nabiranje listja, ki se ga potrebuje za sviloprejke v prvih dobah, zadostuje en deček. V četrti in peti dobi, ko sviloprejke veliko požro, pa mora prevzeti to delo en moški, a za oskrbovanje sviloprejk je prideliti še dva dečka ali deklici. Skratka povedano, za oskrbovanje ene onče semena je treba ene družine, obstoječe iz moža in žene, enega mladenča in dveh dečkov ali deklic.

2. Kakšna naj bo svilorejnica?

Kakor je bilo že rečeno, mora biti prostor za rejo sviloprejk primerno velik in visok. Posebno se mora skrbeti za to, da se svilorejnica lahko izdatno prezrači ali ventilira, kajti sviloprejkam ne škoduje nobena reč tako, kakor nezdrav ali okužen zrak v zaprtih prostorih. Bolje je, da trpe sviloprejke mraza, kakor da jim manjka zraka, zato se priporoča, naj bodo okna odprta, dokler ne pade zunanja toplina pod 16° C. Kadar je vetrovno vreme, varujejo naj se sviloprejke prepriha s tem, da se zapro okna na tisti strani

odkodar piha veter, ali še bolje, da se zagrne celo okno z zagrijalom iz platna od vreč, skozi katero ne more veter prehudo pihati. Da ne obseva solnce sviloprejk, kar jih zelo nadleguje, zapro naj se na pol oknice na solnčni strani ali pa naj se okna zagrne s slamnatimi odejami (šturjami) ali pa s platnom, ki se rabi za vreče.

Moderne svilorejnice imajo pod stropom in tik pōda odduške ali ventilatorje, ki se po potrebi odpirajo in zapirajo.

V svilorejnici ne sme biti vlažno. Preobila vlaga pospešuje ne le kisanje in plesnenje ležišč, ampak pospešuje tudi apnensko in druge bolezni. S primernim peezračevanjem se pride vsemu temu v okom. V dobro prezračeni svilorejnici ne sme biti slabega duha ne sme se hraniti v nji takih predmetov, ki dajejo duh od sebe, in ne sme se tudi spatí v nji dokler so tam sviloprejke; v nji naj diši le po murvovem listju. Zelo se moti vsakdo ki misli, da se zrak sčisti, ako pokadi z brinjevimi jagodami ali drugimi dišavami, ali poškropi z octom itd., tak doseže ravno nasprotno, ker se zrak s takim kajenjem še bolj pokvari, nego je že bil. Pripomnimo naj še, da škoduje sviloprejkam tudi tobakov dim. (Nadaljevanje sledi.)

Gnojenje travnikov.

Pogosto se sliši govoriti, češ, da naj se rabi za travnike prav marljivo Tomaževa žlindra. To gnojilo je sicer prav izvrstno za naše travnike, reči se pa mora, da isti kmetovalec, ki gnoji samo s Tomaževo žlindro, ne gnoji prav in za vsak slučaj ne pride do zaželjenega cilja kajti pridelki ne bodo glede kakovosti in množine nikdar povoljni. Tomaževa žlindra vsebuje le fosforovo kislino. Trava pa potrebuje, kakor vse druge rastline, ne le samo fosforove kisline, ampak še tudi kalija. Ni rastline, ki bi mogla brez kalija shajati, vsled česar je potrebno, da priskrbimo travnike zadostno s kalijem in fosforovo kislino. Po dosedanjih skušnjah računamo na 1 hektar je $1\frac{3}{4}$ orala 600 - 700 kg kajnita (za kali) in 700 - 800 kg Tomaževce žlindre (za fosforovo kislino). Namesto kajnita se lahko vzame tudi $40\frac{1}{2}\%$ kalijeva sol, posebno za planinske travnike in za gnojenje v spomladi in sicer potrebujemo tega gnojila le eno tretjino od potrebne množine kajnita, ker $40\frac{1}{2}\%$ kalijeva sol vsebuje trikrat toliko kalija, ko kajnit.

Kajnit (ali 40°/_o kalijeve sol) in Tomažova žindra se dobro pomešata in potem potrosita, najbolje že v jeseni. Pomniti je tukaj še, da se morajo pomešana gnojila hitro potrositi, ker zmes rada strdi. Dobro je tudi, če se travnik pred trosenjem gnojil s travniško brano za mah prevlači; hranilne snovi kalija in Tomaževe žindre prodrejo potem lažje v zemljo do globokejših korenin.

Če se nahajajo na travnikih močvirni prostori, tedaj se naj isti prej osušijo s tem, da napravimo jarke. Gnojila v močvirje trositi ne bi nič koristilo, kajti v močvirju raste le bičje, jurjevka itd.

Kmetovalec bo še pa vprašal: „Kje pa naj vzamejo rastline še tretjo potrebno hranilno snov: dušik?“ Na to se lahko odgovori: „vsled gnojenja s kalijem in fosforovo kislino se zelo povspešuje rast detelje in detelji sličnih trav, ki so znane, da zbirajo brezplačno dušika iz zraka.“ S tem se prihrani v največjih slučajih drago gnojenje z dušikom. Dobro gnojeni in negovani travniki nam nudijo še to prednost, da je hranilna vrednost njihove krme veliko večja, ko od negnojenih travnikov.

M.

Uredimo si svoja posestva!

Že lastna skušnja nas uči, da bo le oni kmetič v bodoče dobro izhajal, ki bo na lastni kmetiji pridelal vsakega posameznega pridelka toliko, da mu ne bo treba kupovati. Trt naj vsadi le toliko, da pridelava vina nekaj za svojo domačo potrebo in nekoliko tudi za prodaj, enako naj uravna glede ostalih kmetijskih pridelkov. Le na ta način bo gmotno dobro stal. Priporočal bi pa, da bi se vsakdo z večjo vnemo poprijel živinoreje.

Vsakokrat naj se sadi trte in vse druge kmetijske rastline vselej za se, ker se doseže s tem najboljši vspeh, kajti ena rastlina potrebuje več ene, druga več druge redilne snovi. Tako potrebuje n. pr. trta razen fosforove kisline tudi mnogo dušča in kalija in če sadimo med trte take rastline, ki istotako rabijo mnogo fosforove kisline, kakor je n. pr. krmska pesa, odtegne se trtam s tem mnogo hrane. Vino pridelano na takih trtah, med katere se je sadilo krmsko peso, ne bo tako sladko, kakor od onih, ki so rastle same za se, in to toliko

manj, če se jim je gnojilo s samim hlevskim gnojem, kateri ima že tako sam na sebi le malo fosforove kisline in kalija, katerih potrebuje trta mnogo za tvoritev sladkorja.

Da naše njive ne donášajo več toliko kakor nekdam in da tudi senožeti pešajo, ni se čuditi, kajti naša zemlja se je izmolzla ali pošle so večinoma redilne snovi, ki so se nahajale v njej. Res je, da s hlevskim gnojem, ki ga zvažamo na polje, povrnemo zemlji tudi nekoliko redilnih snovi. Ker ima pa naš hlevski gnoj premalo redilnih snovi v sebi, to ne zadošča, kajti gnoji se z malo množino in še ta ni veliko vredna, ker se živina slabo krmi, ker se rabi le malovredna nastilj in se vrh tega ravna s hlevskim gnojem na gnojniku zelo nepravilno.

Lansko leto sem napravil natančne poskuse z umetnimi gnojili in uveril sem se, da se zamoremo prepričati o vspehu teh gnojil le s tehtnico v roki ne pa z očmi, posebno pa kar se žita tiče. Tako n. pr. sem našel, da je tehtal liter pšenice tam, kjer sem gnojil z umetnimi gnojili, veliko več nego liter pšenice, ki se jo je pridelalo na zemljišču, ki se je obdelalo po stari metodi. Isto sem dognal tudi pri travi. Bil sem namreč v dvomu, da li nisem morda denar za gnojila zavrgel, kajti na travi sami se je le malo poznalo, da bi bilo kaj vspeha. Ko sem pa travo stehal, videl sem, da se je moje oko motilo in res je bilo trave več na pognojenem nego na nepognojenem. Koliko drugih dobrih lastnosti, ki se ne dajo dognati ne le z očesom, ampak tudi s tehtnico v roki ne, ima taka trava v sebi. Taka trava je obenem tudi tečnejša. Sicer pa opustimo to za danes, sporočal bom, kakor hitro prejmem tozadevno poročilo od c. kr. kmet.-kemičnega poskuševališča v Gorici.

Da pa dosežemo pri pridelovanju poljskih pridelkov prave vspehe, potrebno je, da pravilno gnojimo in kolobarimo. Naša prva skrb mora biti, da pridelamo dovolj in dobrega hlevskega gnoja. V vinogradu naj se ga podkoplje, na njivi pa podorje. Polovica vseh njiv naj se obseje s turšico, druga polovica pa s pšenico in ječmenom. Po turšici ali koruzi se obnese pšenica prav dobro. Na njivi se še vedno nekaj pridelava, če se jo gnoji za silo le vsako tretje ali četrto leto s hlevskim gnojem. Mesto hlevskega gnoja rabi naj se pa za žito superfosfat, ki ima v sebi v vodi raztopno fosforovo kislino Rastrosi naj se za vsakih 100 snopov površine 10—15 kg superfosfata, 10 kg kalijeve soli naravnost vrh setve že sedaj. V prvi polovici maja pa naj se potrosi po vrhu 5 kg drobno zdrobljenega

čilskega solitra in početkom junija meseca zopet drugih 5 kg. Dobro je, če se potrosi po žitu kakih 5 kg solitra tudi v marcu, ko se žito dviguje od tal.

Ko se umetna gnojila raztroša, pazi naj se, da se raztroša superfosfat v suhem vremenu, ne pa takrat, kadar je žito rosno ali mokro. Kalijevo sol in čilski solitar naj se pa raztrosi, ko ima padati dež ali tudi v dežju.

Čilski solitar koristi najbolj bohotno rastočim rastlinam. Ako se ga raztrosi po krompirju in pade k sreči nato dež, raztopi se takoj in dospe do korenin. Ako se nato nebo zjasni in zemlja segreje, se pridelek še celo podvoji.

Pa tudi trtam je treba gnojiti z umetnimi gnojili in sicer v popolnitev hlevskega gnoja. Gnojiti je treba trte posebno pri nas na Krasu že jeseni ali pa zgodaj spomladi s superfosfatom, ker imamo zemljo, ki je bogata na železu in revna na apnu. Superfosfat naj se raztrosi po vrhu in nato trte spomladi okopa, da se spravi gnojna gornja plast k trtnim koreninam, obenem naj se raztrosi tudi kalijeve sol in nekoliko solitra.

A. Tavčar.

GOSPODARSKÉ DROBTINICE.

Mladi prešički morajo biti v posebni pregraji. Da se mladi prešički pravilno razvijajo, je neobhodno potrebno, da se jim napravi tik starke posebna pregraja, v katero zlezejo kadarkoli se jim zljubi. Luknja v tej pregraji pa sme biti le tako velika, da zamorejo skozi njo le prešički, ne pa starke. Ker jim pa vsaktera klaja, ki jo dobiva starke, ne prija, zato naj se prešičke med krmenjem starke zapre v ono pregrajo. Ko so mladiči stari 14 dni, poklada naj se jim nekoliko pšenice ali ječmena, seveda ne preveč. Zrnje naj se jim dene v pregrajo. Zategadelj naj se že pri zidanju novega hleva skrbi za to, da se napravi med vsakima dvema plemenskima svinjama en oddelek ali pregraja za mladiče.

Zakaj ovce večinoma zvržejo? Ovce zvržejo, ako dirjajo ali druga drugo stisne ali pa če se v trebuh udarijo. Zato naj se pazi strogo na to, da jih otroci ne love ali psi pode v beg, pazi naj

se pa tudi, da se ne gnetejo skozi hlevska vrata. Ako so že dalj časa breje, naj se močno breje loči od drugih in jih zapre v manjše pregraje. Ako so ovce kake žlahtne pasme, pazi naj se, da jih ne zaloti mrzlo in deževno vreme in da ne bodo ležale na mrzlih in mokrih tleh, ker taka živina je jako občutljiva.

Mladim puram naj se daje spočetka bel kruh namočen v mleku, surova jajca mešana med kuhan in zmečkan krompir in na drobno razsekano meso. Daje naj se jim tudi sladka skuta. Ker se mlade pure ne smejo zmočiti, zato naj se jim daje piti vodo iz plitve posode, v katero se položi na sredo kamen, da pure ne stopijo v vodo.

Razpokana lubad pri starejših češnjah se ne sme z drevesno strguljo siloma ostrgati kakor pri hruškah in jablanah. Kajti če se češnji lubad rani, dobi smoliko. Ako se pa hoče staro škorjo ostrgati, pazi naj se, da se pri tem delu mlade lubadi ne rani.

Zoper uši pri živini naj se rabi žvepleni cvet ali žveplena žavba in z isto naj se namaže in odrgne vsa ona mesta, ki so močno napadena od uši. V par dneh uši zginejo.

Kako naj se ravna z mladimi goskami? Izvaljenih gosk naj se prvih 24 ur ne jemlje iz gnezda, ker takrat ne rabijo hrane. Prva dva ali trije dnevi so za goske najbolj kritični, zato jih je treba skrbno čuvati in hraniti. Težko je včasih privaditi jih na to, da bodo same žrle, a s potrpljenjem in vztrajnostjo se doseže kmalu tudi to. Pokladati pa se jim mora različna krma. Prve tri dni naj se jim poklada kuhana in na drobno skošena jajca, pomešana s skošenimi koprivami ali pa listjem divjega regrata. Pozneje naj se jim daje kuhan in zmečkan krompir, pomešan z otrobi. Kmalo na to pričnejo žreti tudi travo in te naj se jim poklada mnogo. Ko so stare teden dni, ni več velike skrbi in ko imajo 1 mesec do 6 tednov, spusti naj se jih na pašo na primeren travnik. Vsak večer, ko pridejo domov, da naj se jim nekoliko zrnja ovsenega ali ječmenovega ter kuhan in zmečkan krompir. Najboljša hrana za goske je mehka trava, posebno pa taka, ki raste na namakani senožeti. Ako take trave ni, skrbeti je za dobro pitno vodo in primerno senco.

Kako naj se ravna v marcu s cvetlicami rastočimi v posodah? Kakor hitro so začele evetlice vnovič poganjati, naj se jih brž presadi. Ko se jih je presadilo, postavi naj se jih v zaprt in gorak prostor ter poškropi po listju vsak dan z vodo. Ako rasto v večjih lesenih posodah ali škafih, zbije naj se najpoprej s posode

obročje, pobere krog in krog deske ali doge, zemljo krog korenin dobro zrahlja, sključene korenine gladko odreže in vsadi na to v drugo večjo posodo.

Da bodo cvetlice gomoljnice in čebulnice kakor: Tritonia, Gladiolus, Lilium, Tuberosa, Begonia, Caladium, Canna, Dahlia, Montbretia i. d. zgodaj cvetele, vsadi naj se jih proti koncu marca ali početkom aprila v lonce. V lonce naj se dene dobra kompostna zemlja ali pa taka, ki je napravljena iz pregnite travne ruše. Ko so čebule ali gomolji vsajeni, dene naj se lonce v zmerno toplo gnojniščno gredico in pokrije nato z okni.

Pozor kmetovalci, pri kupovanju umetnih gnojil! „Kmetovalec“, uradno glasilo c. kr. kmet. družbe v Ljubljani piše med drugim: „Svarimo pred nakupom superfosfata, ki je zaznamovan kot 12/14 odstoten, če ni primerno cenejši, kajti tak superfosfat je resnično le 12 odstoten in sme v razmerju z onim, ki ima 14 odstotkov v vodi raztopne fosforove kisline in stanje z vrečo vred t. j. 100 kg 8 K, stati prvi le 5.86 K.“

K temu naj še dostavimo: „Svarimo vas, kmetovalci, tudi pred nakupom čilskega solitra!“ Čilski solitar mora imeti v sebi 95—96 odstotkov solitarnokislega natrona, kar odgovarja 15.65 - 15.81 odstotkom dušca; manj nego 15½ odst. pa ne sme imeti. Ako ima manj, primešana mu je navadna sol, kajnit in drugo. Pristen čilski solitar dobite prav gotovo pri kmetijskih društvih in njegovih podružnicah, ker dajo umetna gnojila takoj v preiskavo in če nima blago take sestave kakoršno bi moral imeti, ga tam takoj vrnejo. Kmetovalec se toraj lahko zanese, da dobi pri gori navedenih dobro in zanesljivo blago.

Kdor se toraj na kupovanje umetnih gnojil ne razume, naj se na vsak način obrne v prvi vrsti na društva in podružnice istih, ki naročajo gnojila naravnost pri tovarnah. Nikar ne kupujte istih pri prekupcih, katerim je največ ležeče na svojem dobičku! Pripetilo se je, da se je ponujalo za čilski solitar zmes, ki je imela komaj 5.58 odstotkov dušca ali glavne redilne snovi, ki jo ima solitar v sebi.

Gumijeve trakce najboljše kakovosti za zeleno cepljenje trt, ima v zalogi „Goriško kmetijsko društvo“ in oddaja kg po 24 K.

Zelo pripravna in razmeroma lahka železna orala ima v zalogi „Goriško kmetijsko društvo“ ter jih prodaja in sicer: Cupido po K 39, Minimus po K 42 in Simplex po K 52.

POROČILA.

KMETOVALCI! Dolžnost naša je, da pristopimo vsi kot člani k „Goriškemu kmetijskemu društvu“, ker le če nas bo tam veliko število, bomo zamogli zadobiti ugled in pravice, ki nam gredo.

Čebelarska podružnica za „Srednje vipavski okoliš“ je imela svoj redni občni zbor 14. t. m. v šolskeji sobi v Kamnjah. Sešlo se je 20 čebelarjev in par poslušalcev.

Predaval je o čebelarstvu g. Janko Vodopivec, nadučitelj.

V svojem obširnem govoru, kojega so vsi navzoči z zanimanjem in pazljivo poslušali, je pokazal gospod govornik, da je izkušen mojster v tej stroki.

Pri volitvi odbora so bili izvoljeni soglasno predsednikom gosp. Janko Vodopivec; denarničar g. Vinko Ličen, kot tajnik in poročevalec g. Karol Bratina, učitelj v Žabljah. Po končanem zborovanju, smo se zadovoljstvom razšli.

Podružnica „Goriškega kmetijskega društva“ na Brjah pri Rihemberku je imela 14. svečana 1909 občni zbor. Na dnevnem redu je bila volitev novega podružničnega načelstva.

Izvoljeni so bili enoglasno naslednji gg.: Načelnikom Anton Možina, nadučitelj, blagajnikom Josip Turk, posestnik v vasi Mihelji in tajnikom Ivan Colja, posestnik vas Martini.

Na tem občnem zboru so se stavili raznovrstni predlogi, kateri se objavijo svoječasno v „Primorskem Gospodarju“.

Ustanovila se je dne 28. svečana t. l. podružnica „Goriškega kmetijskega društva“ v K o s t a n j e v i c i na Krasu. Ustanovni občni zbor je sklical g. Anton Fakin, nadučitelj v Kostanjevici. Goriško kmetijsko društvo je zastopal pooblaščenec g. V. Dominko. Zapisnikarjem je bil enoglasno izvoljen g. naduč. Fakin, ki pozdravi navzoče ter jim v toplih besedah priporoča, naj se slično drugim stanovom organizujejo in pristopijo v čim večjem številu k „Goriškemu kmetijskemu društvu“ oziroma podružnici, ki se ustanovi z današnjim dnem.

Nato je g. Dominko nekoliko obširneje razložil dolžnosti, pravice in opravilnik podružnice.

Končno se je vršila volitev v podružnično načelstvo. Izid volitve je bil sledeči: Predsednikom je bil izvoljen g. Josip Trampuž št. 28, tajnikom g. Franc Trampuž št. 113 in blagajnikom g. Franc Okretič h. št. 94.

Podružnica je štela dne 28. svečana 33 članov, po občnem zboru pa so pristopili k podružnici še naslednji gg.: Franc Spačal h. št. 5, Franc Urdih h. št. 84, Josip Spačal h. št. 17, Josip Fajt h. št. 128 in Maks Trampuž h. št. 107, vsi iz Kostanjevice. Danes šteje toraj podružnica 38 članov.

D O P I S I.

Dopis z dežele. C. kr. vojna uprava za domobranstvo je priredila dne 27. februarja t. l. v Gradiški ob Soči remontni semenj.

Za veliko udeležbo poskrbelo se je z vseh strani prav dobro. Vsled tega se je prignalo na semenj deloma v petek zvečer, deloma v soboto zjutraj mnogo konj in sicer ne le iz naše Furlanije, marveč nekako tekmovalce so takorekoč pri tem tem tudi bližnje in najbolj oddaljene slovenske občine, kakor Gorica, Podgora, Štandrež, Šempeter, Miren' Ajdovščina, Sežana, Divača in celo Kobarid.

Vseh konj je bilo nad 150. Razen domačih konj je bilo približno tudi kakih 30 vojaških, sicer bolj revnih kobil, katere je oddajala vojaška uprava v rejo raznim kmetovalcem.

Prignani konji so bili raznih pasem in nekateri sposobni za vprego, drugi za ježo. Tam se je videlo konje od sesajočega žrebeta do starega kljuseta. Nekateri so bili celo malo ali nič vredni, bili so med njimi tudi taki, ki so bili vredni nad 1000 K. Poleg navadnega furlanskega kljuseta stal je ošabno čil in krasen konj angleške krvi. Razen nekaterih srednje težkih pingavcev je bila drugače pretežna živina konj arabske in angleške pasme, kateri so priznani kot najboljši za raznovrstno rabo, v prvi vrsti pa za ježo. Tudi po velikosti so bili na semenj prignani konji različni. Med njimi je bilo precej srednje velikih pa tudi precej velikih, večina pa je merila 155—160 cm. Njihov hrbet je bil v redu, a noge niso bile nič kaj prida. Narave so bili precej živahne in vsi kostanjeve barve.

Nekateri kmetovalci so prišli na trg s konji vpreženimi v voz, drugi so prihajali, a tretji so jih vodili na povodcu.

Točno ob 10. uri je šla komisija, obstoječa iz dveh stotnikov in enega živinozdravnika, na delo. Navzoč je bil tudi zastopnik c. kr. namestništva, a za mizo je sedel vojak-pisar.

V bližini komisije je bilo vse polno zastopnikov in članov pripadajočih raznim slovenskim in furlanskim kmetijskim društvam.

Na velikem obširnem, kakor nalašč za to prirejenem prostoru, se je dirjalo kar naravnost z dvemi ali tremi na povodcu skupaj privezanimi ali pa v voz vpreženimi konji. No trdim pa lahko, da reda ni bilo nikakega. Da so konji šli hitro izpred oči, zato je bilo dobro preskrbljeno, še celo pisar se je vsled tega dolgočasil, kajti pisarije ni imel nikake.

Konje se je samo v naglici nekoliko pogledalo, nič zabiležilo, nikogar kaj vprašalo, odkod je in kaj je, ali je konj kupljen ali doma izrejen itd. Vsled tega se je večina ljudstva vsrdila in ni hotela konj niti več pokazati.

Vsega navzočega ljudstva oziroma tujcev je bilo istega dne tam okoli 1000. Ker se zunanjih krčmarji niso nadejali, ne vedoč za to, da se je toliko agitiralo za vdeležbo, zato ni bilo po gostilnah dobiti niti gorkih jedi ali kosila. Na vseh straneh je bilo slišati le mrmranje in kritiziranje, ker se je vendar upalo, da se vsaj nekaj proda, kajti med prignanimi konji je bilo vendar precej takih, ki so bili sposobni za vsako rabo, seveda bi pa za vsakega teh ne zadoščalo 700 K, ker se lepega in sposobnega konja dandanašnji ne dobi za tak znesek. Če se ponudi konjerejcu za lepega in dobrega konja dandanašnji 700 K, se ga s tem gotovo ne spodbudi k napredku glede povzdige konjereje, ampak ravno nasprotno, vzame se mu še ono veselje, ki ga je imel poprej.

Udeleženec semnja.

Na novo priglašeni udje „Goriškemu kmet. društvu“.

Benedetič Blaž, posestnik Hruševlje-Brda.	Spačal Josip, posestnik Kostanjevica na Krasu h. št. 17.
Spačal Franc, posestnik Kostanjevica na Krasu h. št. 5.	Fajt Josip, posestnik Kostanjevica na Krasu h. št. 128.
Urdih Franc, posestnik Kostanjevica na Krasu h. št. 84.	Trampuž Maks, posestnik Kostanjevica na Krasu h. št. 107.

Štev. II. — 6/17 — 09.

Razglas

zastran nakupovanja deželnih žrebcev zasebne prireje.

C. kr. ministerstvo za poljedelstvo vabi vse konjerejce in posestnike konj, da naznanijo svoje žrebce, ki jih imajo na prodaj, najkasneje do zvršetka meseca aprila t. l. pismeno in neposredno c. kr. ministerstvu za poljedelstvo.

Natančnejše pogoje poizvedó lahko prodajalci pri pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih, c. kr. namestništvenem svetniku v Trstu, pri pristojnem mestnem magistratu in tudi pri c. kr. namestništvu.*)

Trst, dne 6. februarja 1909.

Za c. kr. namestnika:

Schaffgotsch. l. r.

---

*) Tozadevna pojasnila daje tudi „Goriško kmetijsko društvo“—Korenjski trg.

VABILO

na

III. redni občni zbor

„Vinarskega in gospodarskega društva v Dutovljah“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
ki se bode vršil

v nedeljo dne 4. aprila t. l. ob 3 uri pop.
v prostorih društvene gostilne (pri Filipčiču)

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva i nadzorstva.
3. Potrjenje računov za leto 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Spremembe pravil.
7. Razno (slučajnosti).

Načelstvo.

Listnica uredništva.

G. A. F. v K. — Srčna hvala! G. A. M. v B. iskreno hvalo!

Došlo prekasno zato pride v 6. št.

„Krojaška zadruga“

Gorica

P. n.

Že lansko leto smo slavnemu občinstvu naznanili, da smo prevzeli vsled vedno bolj naraščajočega prometa obširne prostore v Gosposki ulici 6. Letos smo te prostore primerno uredili tako, da nam ti prostori sedaj omogočajo imeti mnogo večjo in lepšo zalogo blaga.

Dejstvo, da pri nas promet od dne do dne bolj raste, nam omogoča, da so cene pri nas čudovito nizke.

Vabim vse p. n. odjemalce najspoštljivejše v našo trgovino. Prepričali se bodo, da je naša trvdka prva ne le **po kakovosti** blaga, ampak da smo tudi **neprekosljivi**, kar se tiče **dobrega ukusa**.

Zagotavljam Vas točne in solidne postrežbe in nizkih cen. Zato prosim, da si ogledate našo trgovino in zalogo.

Z odličnim spoštovanjem udani

Teodor Hribar.

Prosiva zahtevati listke!!

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškofijo št. 11.

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga stavbenih nositeljev v Gorici. Pocinkana žica za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je vkupil pri naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!!

Pozor Eno krono nagrade

Pozor! Eno krono nagrade

Svoji k svojim!

— Nova slovenska trgovina oblačilnega blaga —

FRANC RAVNIKAR

Gorica ulica Raštelj šte. 16. (v lastnej hiši)

priporoča sl. občinstvu kakor tudi čč. duhovščini svojo veliko zalogo v to stroko spadajočega raznovrstnega blaga po najnižjih cenah. — Zagotavljajé solidne postrežbe, ter zmernih cen, se priporočam za obilen obisk udani

Franc Ravnikar.

Svoji k svojim!

„Goriško vinarsko društvo“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici, ima v svojih zalogah in prodaja **naravna in pristna vina** z Brd, z Vipavskega in Krasa. Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. Uzorce vin pošilja na zahtevo. Cene zmerne, postrežba točna in reelna. Sedež društva: Gorica, ulica sv. Antona št. 7.

DR. JOSIP LEVPUŠČEK

naznanja, da je otvoril

— svojo odvetniško pisarno —

v Gorici, Gosposka ul. 3 (hiša Drufovka).

Naznanilo otvoritve!

Podpisana uljudno naznanjava, p. n. slavnemu občinstvu, da sva otvorila v hiši sl. „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici Corso Verdi št. 32 pod tvrdko

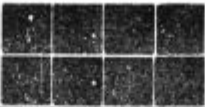
A. & F. Anderwald

svojo najmodernejše urejeno trgovino s kolonijalnim blagom, jestvinami in vsimi časovnimi predmeti.

Zagotavljajoč najcenejše postrežbe z vedno novim blagom se priporoča vsestranskej naklonjenosti ter bilježiva z

velespoštovanjem

A. & F. Anderwald.

Sodba se glasi!

Da si od zdaj naprej nabavi vsak za se, kakor
za svojo rodbino

**obleko, pokrivalo,
perilo, čevlje pri znani tvrdki**

J. MEDVED, Gorica

Corso G. Verdi 38.

